

Proměněné srdce

Tu k němu přišli farizeové a pokoušeli ho: „Je dovoleno propustit manželku z jakékoli příčiny?“ Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku ‚muže a ženu učinil je‘? A řekl: ‚Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo;‘ takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ Namítnou mu: „Proč tedy Mojžíš ustanovil, že muž smí propustit svou manželku tím, že jí dá rozlukový lístek?“ Odpoví jim: „Pro tvrdost vašeho srdce vám Mojžíš dovolil propustit manželku. Od počátku to však nebylo. Pravím vám, kdo propustí svou manželku z jiného důvodu než pro smilstvo a vezme si jinou, cizoloží.“ Učedníci mu řekli: „Jestliže je to s mužem a ženou takové, pak je lépe se neženit.“ On jim odpověděl: „Ne všichni pochopí to slovo; jen ti, kterým je to dáno. Někteří nežijí v manželství, protože jsou k tomu od narození nezpůsobilí; jiní nežijí v manželství, protože je nezpůsobilými učinili lidé; a někteří nežijí v manželství, protože se ho zřekli pro království nebeské. Kdo to může pochopit, pochop.“ (Mat. 19,3-12)

Milé sestry a milí bratři,

ten náš dnešní příběh se odehrává se v situaci, kdy se, řekli bychom dnes, v Izraeli vedla velká společenská diskuze, jak je to vlastně s manželstvím a kdy je přípustné propustit svoji manželku. A byly tam tehdy dva hlavní myšlenkové proudy. Jeden směr představoval **rabín Hilel**, který zastával, řečeno dnešní terminologií, progresivní nebo liberální názor a říkal, že rozlukový lístek je možné dát manželce z jakéhokoliv důvodu. Když manželka připálila oběd, nebo když šla po ulici s rozpuštěnými vlasy, dala se do řeči s cizím mužem nebo třeba když byla tak hlasitá při vyjadřování svých názorů, že ji bylo slyšet u sousedů. A pak byl **rabín Šamaj**, který zastával řekněme konzervativnější názor a ten říkal, že rozlukový lístek je možné dát jenom v případě cizoložství. Ale v době Pána Ježíše byl jeho názor už menšinový, a tak jako dnes se prosazují progresivní myšlenky, stejně tak i tehdy výrazně převažoval ten směr, který zastával ten rabín Hilel.

1. Srdce člověka

A tak to je podstata toho, o co tehdy farizeům šlo. Měli připravené a promyšlené argumenty, a chtěli Pána Ježíše nachytat a zatáhnout do jejich teologického sporu. Ale Pán Ježíš jim odpovídá jinak, než čekají a jde přímo k podstatě toho, proč vztahy mezi námi lidmi nejsou často zdravé. A to, co říká, se netýká jenom manželství, ale dotýká se to vztahů mezi rodiči a dětmi, vztahů mezi přáteli, vztahů v církvi, vztahů v práci a jakéhokoliv dalšího typu vztahu mezi lidmi. Je to obecná věc. Pán Ježíš říká, kde je zdroj toho, proč vztahy někdy skřípou, proč se vztahy rozpadají. Říká: Pro tvrdost vašeho srdce.

Král Šalomoun dává v knize Přísloví rady svému synu, a ve 4. kapitole ve 23 verši říká něco důležitého: **Především střež a chraň své srdce, vždyť z něho vychází život**. A jiný překlad to říká ještě s větší naléhavostí: **Víc než cokoliv jiného střež své srdce, protože z něj vycházejí prameny života. (ČSP)**

A není to jediné místo, kde Bible mluví o srdci člověka, našli bychom řadu dalších míst. Srdce totiž pro Izraelce představovalo velice důležitý pojem. Srdce v tom tehdejší pojetí znamenalo střed života člověka. Dnes bychom řekli naše identita. Je to místo, odkud vychází život. Je to místo, které rozhoduje o tom, jaký život žijeme, jak se chováme, jak se projevujeme a to všechno dohromady je dáno tím, co do něj vkládáme. Bible říká na mnoha místech, že máme o své srdce pečovat. Že to je nesmírně důležitý úkol, protože ze srdce, jak je poeticky napsáno, vycházejí prameny života. To, co vytéká z tvého života, má

zdroj ve tvém srdci, ve tvém nitru. V tom nejhlubším místě, které vlastně charakterizuje to, kým jsi. A Pán Ježíš říká, že se nám někdy může stát, že se naše srdce stane tvrdým.

A my si musíme klást otázku: Když Pán Ježíš odpovídá farizeům a mluví o tvrdosti jejich srdce, nemluví také o mně? Není moje srdce tvrdé? A pokud se mě to nějakým způsobem týká, co můžu udělat, abych to změnil? Abychom si dokázali upřímně odpovědět, musíme se nejdříve zamyslet nad tím, jak se tvrdé srdce projevuje:

2. Tvrdé srdce

Jak se chová tvrdé, nebo kamenné, jak také Bible říká, srdce? Takový ukázkový příběh je příběh o Josefovi, když vykresluje tvrdé srdce Josefových bratrů, když se ho chtějí zbavit a prodají ho do otroctví. Anebo příběh o Herodovi, který dal ze strachu o svůj trůn povraždit děti v Betlémě. Anebo příběh o milosrdném Samařanovi, kde Pán Ježíš vypráví o člověku, kterého přepadli lupiči, obrali o všechno, zranili, a nechali ho tam ležet. Procházejí okolo něho kněz a Levita a protože se nechtějí znečistit, nechají ho tam ležet. A pak přijde Samařan, člen národa, kterým Židé opovrhovali, a ten se o toho zraněného postará. A určitě bychom našli i další příběhy, které ukazují, jak se projevuje tvrdé srdce. A když bychom se na ně podívali podrobně, a hledali bychom, jestli je něco, co mají společného, našli bychom jeden společný jmenovatel, který nakonec odpovídá i naší vlastní zkušenosti. Jeden z prvních a hlavních projevů tvrdého srdce je sobectví. Sobectví totiž říká, že mi nezáleží na tom druhém. Ať už se jedná o manžela, manželku, přítele nebo nějakého jiného člověka. Může se také jednat i o vztah k Bohu. Jestli je nějaká věc, která dokáže zničit vztah, která dokáže zadusit lásku, která dokáže odcizit dva lidi, tak je to sobectví. Zkusím to ilustrovat: To že někdo nedokáže uvařit, že zapomene vynést odpadky, nebo že občas plácne nějaký nesmysl anebo třeba řekne nějaký vtip, který měl dokázat jeho vtipnost a nepodaří se to a je z toho trapné ticho, to jsou všechno věci, přes které se dokážeme přenést a není to nic, co by způsobilo nějakou hlubokou manželskou krizi. Ale sobectví je něco jiného. Sobectví dokáže zničit manželství, protože je to dlouhodobý postoj. Je skryté někde v našem nitru. Působí to, že naše uvažování se točí jenom kolem nás samotných a ti druzí pro nás nejsou důležití. Může se to projevovat v našem vztahu k našim nejbližším, ale může se to projevit i v našem vztahu s Bohem. I tam se projevuje naše sobectví. Jsou pro nás důležité naše věci, to, abychom se měli dobře, aby se splnily naše sny, abychom si mohli dovolit slušně bydlet, aby naše děti byly zajištěné, abychom měli radost z vnoučat. Ale nakolik přemýšlíme nad tím, jak bychom udělali radost Pánu Bohu? Nakolik přemýšlíme nad tím, co On považuje za důležité? Nakolik s ním chceme mít vztah? Nejdeme za ní jenom tehdy, když máme nějaký problém a potřebujeme jeho pomoc? Pokud ano, chováme se sobecky ve vztahu k Bohu.

Tvrdé srdce se projevuje tím, že **nemáme zájem o druhého člověka.** Pokud se člověk nezajímá o toho druhého, pak ten vztah není v pořádku. Když zjistíme, že pro toho druhého vlastně nejsme důležití. Aby jakýkoliv vztah fungoval, aby nevyšuměl, potřebuje aktivní zájem o toho druhého. Bez toho chřadne. Jeden přítel vyprávěl o tom, že to tak prožil ve vztahu ke svojí dceři. Vždycky, když měla nějaký problém, přišla za ním, on jí dal nějakou radu, myslel si, že tím je to vyřešeno, a dělal si zase svoje. A ona se trápila nad tím, že se nezajímá o to, co vlastně prožívá. Ona vlastně nestála o rady, ale potřebovala cítit zájem. A až když došlo k situaci, kdy si to uvědomil, mohl na tom začít pracovat.

Tvrdé srdce se ale také projevuje i tak, a to je také jedna z forem sobectví, že **toho druhého používáme spíš jako nástroj**. Druhý člověk je pro nás důležitý jenom proto, že z něho něco máme. Má pro nás nějaký užitek. Manželka může mít pocit, že je už jenom pračka, myčka, uklízečka. A manžel naopak, že už je důležitý jenom jako zdroj peněz, když je potřeba něco opravit anebo vyřídit na úřadě.

Další projev tvrdého srdce je, že **všechno musí být podle mě**. Náзор druhého člověka neberu do úvahy. Ještě jsem třeba ochotný ho vyslechnout, ale to už je to maximum, abych se nechoval neslušně. Ale nakonec to stejně musí být po mém.

A tak bychom mohli pokračovat dál a dál. Možná si teď řeknete, no nejsem na tom tak zle. Sice v něčem mám rezervy, měl bych asi víc projevovat zájem svojí manželce nebo manželovi, je pravda, že některé ty věci se mě týkají, ale určitě to se mnou není až tak zlé. Na té stupnici tvrdosti jsem někde ve spodní třetině. Vzpomínáte na stupnici tvrdosti hornin? Mastek, sůl kamenná, kalcit, fluorit, apatit, živec, křemen, topaz, korund, diamant? 1-10. Tak já jsem někde na té trojce. Možná ten kalcit. Nebo maximálně 4!

3. Proměněné srdce

Ale když přemýšlíme o tom, jaké má být naše srdce, nejedná se o to, jestli jsme na té nebo oné úrovni. Nebo aby naše srdce byla méně tvrdá než doposud. Naše srdce má být proměněné.

Kdysi dávno to vyjádřil prorok Ezechiel, když řekl: „**A dám vám srdce nové, a ducha nového dám do vnitřností vašich, a odejma srdce kamenné z těla vašeho, dám vám srdce masité. Ducha svého, pravím, dám do vnitřností vašich, a učiním, abyste v ustanoveních mých chodili, a soudů mých ostříhali a činili je.**“ (Ez. 36,26-27)

Už tu nad tebou nebude zákon, který bude říkat co je dobré a co je zlé a ty budeš plnit to, co předepisuje pouze z povinnosti. Ale tvoje srdce bude proměněné, bude citlivé na Boží hlas a bude samo zdrojem života. Krásně to vyjádřil jeden německý teolog, když mluvil o deseti přikázáních a říkal – pro člověka, který má proměněné srdce to už není deset přikazů, ale deset velkých svobod. Takový člověk nezabíjí ne proto, že to nařizuje zákon, ale proto, že už nevidí toho druhého jako svého konkurenta a nepřítele. Je svobodný od nenávisti a nepotřebuje řešit svoje spory zabíjením. Takový člověk už nekrade, protože je svobodný od touhy mít všechno to, co má ten druhý. Už nemá zapotřebí krást. Nedychtí po ženě svého bližního, protože poznal jak je dobrá manželská věrnost. Už to nemá zapotřebí. To je proměněné srdce.

Víte, mně se líbí, když čtu Bibli a najednou si uvědomím, jak to spolu všechno harmonicky souvisí. Jak to do sebe zapadá a jak třeba nějaké místo ze Starého zákona se stane srozumitelným ve chvíli, kdy čteme Nový zákon. Na začátku jsem zmínil ten text z Přísloví: **Víc než cokoliv jiného střež své srdce, protože z něj vycházejí prameny života.** A Pán Ježíš v Janově evangeliu v 7. Kapitole říká něco velice podobného a ještě to rozvíjí: „**Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra**“ Mluvil tam o Duchu svatém, kterého měli přijmout ti, kdo v něho uvěřili.

Proměněné srdce je něco jiného než tvrdé srdce. Proměněné srdce člověk získá ve chvíli, kdy pozná, že Ježíš Kristus je Spasitel. Spasitel světa a můj osobní Spasitel. Kdy se rozhodnu za ním jít. Kdy ho chci následovat. Kdy naráz vidím Ježíše jako střed mého života a chci ho milovat, uctívat, být s ním. Mít s ním vztah. Chodit s ním. Mluvit s ním. Když v

něho uvěřím. A v tu chvíli Ježíš přichází se svým Duchem a začne v nás něco dělat. A naše oči se otevrou a naše srdce se stane novým. A místo toho, abychom se sobecky zabývali jenom sami sebou, se náš život otevře pro druhé. Proudy živé vody poplynou z jeho nitra. Člověk ožije a přináší život lidem kolem sebe. Stane se novým člověkem.

My potřebujeme mít proměněné srdce. Potřebujeme vidět, jak je důležité žít v našem osobním životě s Ježíšem. Mít s ním vztah. Prožíváme nejrůznější věci, musíme se starat o rodinu, máme plnou hlavu problémů v práci, trápí nás nemoci. A máme starosti i v církvi, řešíme stav budov, finance a další věci. To jsou věci, které nás kolikrát zaměstnávají a někdy berou radost. Ale my si nesmíme nechat vzít radost ze spasení. A právě proto je třeba se vracet k tomu, co je důležité, od čeho se musíme znovu odrážet – od Ježíše Krista, kterého potřebujeme, ať jsme na počátku svojí cesty nebo jsme staří církevníci.

Víte, já myslím, že je to důležité o tom mluvit dnes víc než kdy jindy, protože z církve se to vytrácí. Církev se snaží dát najevo, že je moderní a že ji zajímají aktuální témata. Vzpomínáte, jak se před časem objevilo heslo „Do kostela na kole“? Všude se řeší ekologie a tak i my jako církev musíme dát najevo, že je to i naše téma. Pojedeme do kostela na kole a tím dáme najevo svůj zodpovědný přístup k životnímu prostředí! ... Nic proti ježdění na kole! Ale copak toto je opravdu ta nosná myšlenka, kterou církev dluží světu? A další téma: Žehnání homosexuálním svazkům, na kterém se usnesl poslední synod. Na synodní radu jsem napsal, že mám obavu, že se tímto rozhodnutím otevřela Pandořina skříňka, která má potenciál zničit církev. Zase téma, které se objevilo a my, abychom dali najevo, jak jsme pokrokoví a žijeme tím, co hýbá společností, se k tomu samozřejmě musíme přidat!

Říkám si, jestli ono to nakonec není podobné jako s těmi farizeji z našeho příběhu. Slyšíme argumenty, které obhajují ideologii, která chce docílit toho, aby společnost přijala homosexuální jednání jako naprosto běžnou a normální věc. Aby na úředních dokumentech bylo místo „otec“ a „matka“ uvedeno „rodič 1“ a „rodič 2“. A že to vlastně není v žádném rozporu s Božím stvořitelem řádem.

Ale, zvláštní věc - není slyšet nikoho, kdo by volal: Ježíši, já potřebuji, abys vstoupil do mého života! Ježíši, já potřebuji, abys proměnil moje hříšné srdce. Abys proměnil to moje tvrdé srdce. Poznal jsem, že ty dáváš život, prosím přijď do mého života a staň se mým Pánem. Já chci jít za tebou. Prosím, odpusť moje hříchy. Moje sobectví. Moji zlobu. Moji svévolnost. Ježíši, já tě potřebuji! To je totiž to podstatné: Každý potřebuje Krista! Ať je bílý nebo černý, takový nebo makový! Potřebujeme, aby naše srdce byla proměněná, abychom svoje životy vydali Ježíši Kristu. Toto má církev zvěstovat, to je její úkol! A k tomu se potřebujeme vracet znovu a znovu i my, kdo jsme třeba celý život prožili v církvi.

Amen!

Modlitba: *Pane Ježíši, prosíme, ukaž nám stav našeho srdce. Ukaž nám, jestli v nějaké oblasti našeho života jednáme jako ti, kdo mají tvrdé srdce. A prosíme, proměň nás, proměň naše srdce, očisti je, abychom byli těmi, z jejichž nitra plynou proudy živé vody a my tak byli živými svědky o tvé dobrotě a lásce všem lidem kolem nás.*

Amen